

fyrirboðan um, at alt ekki ruggar rétt. Við ringum tannabiti hefur hann verið uppi í at fáa ta uppreistarhugaðu Klokka-Nannu koyrda, og nú fryktar hann avleiðingarnar, tí mamma hennara, nevnd Gurra, sigst at hava duldar gávar.

Við hús er alt av lagi: kúgvín er blivin óð, seyðirnir veltast á völlum og konan Sexa - hon eitir Sexagesima eftir sunnudegnum - situr og grætur. Sexa er annars vakrasta Klokka-Nannu og trúgv sum trölíð, hóast nógvir raans liggja framvið, og Gamaliel lítið dugir at virða hana.

At enda fer toran at ganga og við henni Gamaliel, og bæði himmal og fold og Gamaliel og Sexa hava samlegu. Tað er bara tað, at Gamaliel heldur seg vera saman við Nannu, og tá ið leikur er av, skeitir hann og er undarliga fjarur. Dagin eftir er alt kortini sum fyrr, og Gamaliel letur seg í stásklaðini at taka imóti telegrafkaðalinum.

Maðurin, sum dagin fyri var sum gandaður í miðaldarligari sjálfvdiablisering, fer nú sum einki var hent at taka imóti tí nýggju tíðini. Miðöld og modernitetur taka saman hendur.

Úr heimsins nalva til kongsins bý

Tær fyra nevndu søgurnar mynda fyrsta part av savninum, meðan annar partur er settur saman av endurminningarstubbum av tí slagnum, sum eru so eyðkendir fyri skrivningina hjá William Heinesen. Inngangurin til fyrsta stubban hefur mangan verið á lofti: »Som jeg så ofte tidligere har hævdet, måske dog ikke ofte og overbevisende nok, idet der stadig synes at være mennesker, der stiller sig skeptiske, lader verdens absolutte midtpesarin kann sjálvur vissa seg um, at pástandurin er sannur, tí leiðvinnar av talvunum, sum Móses knústi, liggja har enn.

„Min romantiske bedste-moder“ fortelur um donsku ommuna, sum var musikalsk og at kalla alt sít lív í huganum var alla aðrastaðni enn í

Føroyum. Samstundis megnaði hon, tá ið maðurin knappiga doyði, at lívbjarga sær og børn-unum við at undirvísa í klaver-spæli. Teir góðu viðburðirnir í ævintýrunum hjá bróðrunum Grimm fara fram hjá ommuni, meðan teir óhugnaliga leggja eftir dronginum heima hjá foreldrunum. (Kanska hefur Freud sína hugsan um hetta?)

Tann føroyski parturin av familjuni verður umrøddur í »Tindhólm«, har lesarin sleppur við vestur í Vágarnar og ein túr út í Tindhólm.

»Dokken« liggur ferðin av landi og út í heim. Krígsár eru, og vandin frá rekaminum ikki eingin, men tann sekstan ára gamli vil uppliva verðina. Í »Dokken« myrkri og royktámi liggur hann tveir dagar í dokkini í Leith, og upplivingin settur mark ímillum fortíð og framtíð.

Framtíðina fer hann av álvara undir í »Goddag til København«, har tað mest undranarverda í fyrstani er, at øll tosa danskt líkasum ommen. Tann ungi verðismaðurin skal ganga á handilsskúla, men tað hefur hann als ikki bindindi til, tá ið tað er so nógv annað at takast við. Endin er, at hann verður biðin um at kvitta skúlan, tí hann máar stóð undan morálinum. Frásøgnin er sett í mun til tann musikk, sum var uppi í tíðini, og hævundurin sigur seg endurupp-liva

hava, somuleiðis musikkur, og at tað er av samkenslu við menniskjanum, at frá-søgumaðurin er vinstrahallur. Tað er umráðandi, at royndirnar stýra teoríunum og ikki øvut.

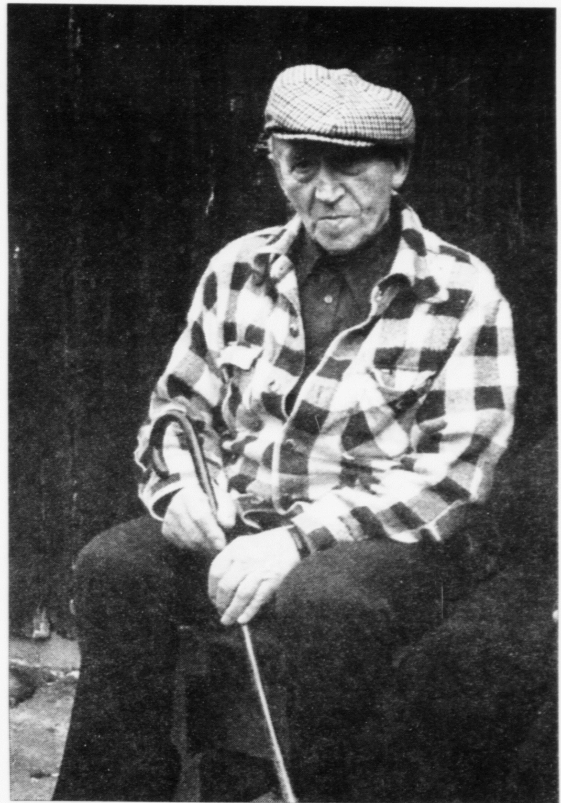
Aldingarðurin

Søgan »Den gale Mands Have« er í tóna og frásøguhátti ikki ólík »Det vingede mørke« og »Det fortryllede Lys« úr fyrsta savninum, men alramest líkast hon »Tårnet ved Verdens Ende«. Hon kundi verið eitt kapitl í hesi skaldsøguni. Drongurin Marselius - soleiðis eitir frásøgumaðurin eisini í skaldsøguni og í fleiri stuttum við endurminningarstöði - og gentan Kristella eru spælisystkin, og ofta sníkja tey seg inn í urtagarðin hjá Jordanson, eisini nevndur Den gale Mands Have.

Kynsbúningardur nærkast, fyrr hjá henni enn hjá honum, og eina tíð spíllir hetta teimum spælið, men so einaferð fara tey inn í aldingarðin, og Kristella mussar Marselius: »Det tog næsten vejret fra ham, det føltes som pludselig at falde i vandet og drukne«. (Girnd og undirsjovarmyndir hoyra sum vant saman). Kenslan stendur við, til tey knappiga gerast greið yvir, at Jordanson (navnið) er í havanum. Og sum Adam og Eva í Eden biða tey eftir, at vreiðin skal ráma tey. Men Jordanson varnast einki, setur seg í staðin higstrandi við ein læk, og børnini sníkja seg undrandi burtur.

Børnini, sum skjótt ikki eru børn longur, hava etið av træi kunnleikans, men so lítið veiggir er í hesum Várharra, at einki hendir. Tað finst ikki longur ein hægri makt, sum tíla vegna skilir ímillum gott og ilt; tað hefur tað modernað menniskjað sjálvst ábyrgdina av.

Í »Det rygende spejl« er Marselius vorðin eitt sindur eldri, men tær somu kenslur, sum blivu vaktar inni í urtagarðinum hjá Jordanson hava stóran leiklut her. Dreingirnir hava ein spæliheim við ymskum bólkum, Tingsarum, Malakalium og Hugonittum, sum kríggjast sínámillum. Men tá ið ein av teimum blívur forelskaður í systir ein av mótsøðumonn-unum, gerast teir greiðir yvir, at barnaárin eru av, og at eitthvørt



lovað eini gentu, at tey skulu fara við báti út til stjornuna Vega. Gentan vísir seg at vera Astarte, ið er gudinna fyri bæði stríði og kærleika - hon kemur m.a. fyri í Hásonginum - og úti á sjónum »herskede en forunderlig tryllebunden dobbelthed«, har himmalin speglast í sjónum, og tey gerast eitt. (Tað er akkurat hesum, tað verður tráð eftir í »Moder Syvstjerne«). Nú fer báturin upp frá og út móti stjornunum, og frásøgumaðurin merkir, at tíð og rúmd broytast, og hann verður ekkafullur.

Meðan báturin fer sendandi gjøgnum rúmdina, verður útsýnið lýst við paradoksalum myndum og samanburðum. Saturn verður borin saman við ballónina hjá pólfararanum André og við eina petr-oleumslampu. Sóln líknast við eina spruttandi gløðinetslampu frá aldaskiftinum, og himnarúmdin, tann óendaliga, kennist sum »en klumret garderobe, et trangt og usselt kælderrum«. Rúmdin er innibýrgd og merkt av burturskotran.

Vega vísir seg at vera lítið hugalig, uttan høpi ella ætlan, og tá ið gentan spyr: »Var dette alt?« (Lesarin kennir spurningin aftur úr »Moder Syvstjerne«), er okkara maður noyddur at nikka: ja. Men nú varnast hann við einum hvøkki, hvussu bátsfelagin er vorðin ein oldingi við óskulittum hári, og hann roynir at gera eina niðurstøðu: »Dette er enden. Således er døden.« Nú fólir hann eisini, hvussu tað eina hjartað fólkar, og kreftirnar dvína, og hann fjalir í ómegd andlitið í hondunum.

Men líkasum í søguni um Lin Pe hendir eitt undur. Gudinnan verður ung aftur,

frásøgumaðurin resast, og tey geva seg burtur hvørt at øðrum. Lívið var ikki bara hetta, men speglar tað cyklisku gongdina í náttúruni gjøgnum tað ævinligu afturkomuna. Lívið hjá tí einstaka ferst, men lívið í sjálvum sær heldur fram - og tað er ævinleikin.

Tá ið frásøgumaðurin letur eyguni upp aftur, er hann einsamallur í bátinum, men nú verður alheimurin lýstur við ovurfeðnum orðingum, og komin aftur til jarðar verður leiturin av hárinum hjá gudinnuni blandaður við tevinum av sjógvi og taraskógi. Driftirnar gerast guddómligar.

Til endans verður sagt: »Men borte var hun«. Hóast nýtt lív er blást í frásøgumannin, og angin av hárinum hjá gudinnuni enn kennist, so er menniskjað einsamalt á foldum. Kortini er eingin grund at falla í fátt, tí møguleikarnir og gleðirnar eru óteljandi.

Vanda ikki lívið

Niðurstøðan í »Himmelfarten« er at meta sum eitt *credo*, ein trúarjátan, sum saman við *gøðskuni* sum lívsins undur er ein kjarnin í skaldskapinum. Mytan kann eisini sigast at taka saman um stuttssøgusavnið, tí frásøgumaðurin, eins og Leo í søguni »Sjælen«, vendir aftur frá deyðum. Leo livir í tíðini eftir evstu tíðina, og tað ger frásøgumaðurin í mytuni soleiðis sæð eisini. Men meðan »Sjælen« er merkt av dapprari fyrirboðan - sum kanska stavar frá vitan, sum lesarin dregur inn í søguna uttanfrá - so er »Himmelfarten« eintýðug vónrík.



hann hoyrir okkurt av hesum lögum.

»Dansen på Lossejagten« er dagfest november 1948 og er ein dyonysisk føðingardagsheilsan til vinmannin Otto Gelsted og samtíðis ein fullgiggjan av endurminningarpartinum. Burtur úr frásøgnini um whisky, tónleik og dans fær lesarin eina humoristiska mynd av, hvussu leikur er farin. Hvussu stóran týðning barna- og unglingaárin

nýtt biðar fyri framman. Kenslurnar hjá Marseliusu eru minni enn so eintýðugur, og ein farri av trega hefur hug at fáa yvirvág, men so kemur myndin av gentuni fram fyri hann, og ein tölndi fyrirboðan fær vald á honum.

Himmel og hav!

Seinasti teksturin er myta burturav. »Himmelfarten« snýr seg um lív og deyða og um deyðan sum fyrirtreyt fyri lívinum. Frásøgumaðurin hefur í skemti